

Podziękowania	17
Przedmowa	19
Wstęp	25

Rozdział 1

Integracja sensoryczna	29
Wybór odpowiednich zajęć sensorycznych	32
Dwanaście oznak przeciążenia sensorycznego	32
Sport to nie wszystko! Pięćdziesiąt sposobów, by rozruszać dzieci	33
Nauka i zabawa na świeżym powietrzu	36
Bransoletka na spacer	37
Zabawa latem, zabawa zimą	37
Cały świat w domu	38
Stolik-piaskownica	38
Zabawy przy stoliku-piaskownicy	39
Trochę większy pająk	39
Tuzin pomysłów na zabawę z kartonem	39

Zabawy sensoryczne w łazience	41
Wszędzie pełno wody	41
Malowanie palcami	42
Dotykane jedzenia	43
Zjedz mnie: przepisy na jadalną plastelinę	43
Patrz, jak się turlam!	44
Bujanie się i wirowanie	44
Czynności rozwijające motorykę dużą	45
Zabawy typu „Szymon mówi”	46
Zabawy kontaktowe przyjazne dzieciom	46
Czynności rozwijające motorykę małą	47
Kredki dla każdego	49
Kosz pełen zabawek	49
Ręcznie robione zabawki	50
Czy to szczotka do włosów?	50
Czynności rozwijające motorykę ust	51
Balnomania	53
Zabawy z bańkami	54
Podłoga jest za twarda!	55
Widzenie a wzrok	56
Świat pod lupą	59
Spostrzeganie figury i tła	59
Pierwsza pomoc sensoryczna	60
Nauka samoregulacji	60
Radzenie sobie z nieprzyjemnymi dźwiękami	61
Słuchawki – zalety i wady	61
Chodzenie na palcach	62
Co tak fajnie pachnie?	63
Czy czujesz to, co ja?	64
To takie ciężkie!	65
Człowiek hamburger	66
Ściskający szal	66
Kryjówka	67
Poduszki z fasolą	67
Przede wszystkim wygoda	67
Preferencje odzieżowe	68
Jeszcze kilka słów o ubraniach	69
Prześpij się z tym	69
Spanie w obcym miejscu	70
Działania profilaktyczne	71
Dieta sensoryczna dla dzieci z podwrażliwością	71
Jak odróżnić nagradzanie od zaspokajania potrzeb	74

Nauka przez dotyk	76
Głęboki nacisk podczas siedzenia w ławce	76
Zostań na swoim miejscu	77
Teraz możesz spacerować po klasie	77
Czynności samostymulujące w klasie	78
Cele sensoryczne a indywidualny program edukacyjny (IEP)	78
Znów ten zapach szkoły	78
Zajęcia pozalekcyjne	79
Niebezpieczne, społecznie niewłaściwe czy tylko irytujące?	80

Rozdział 2

Komunikacja i język 83

Dociekliwi pytają	84
Pytanie o odwrotność	85
Cztery ważne słowa: „Jestem tu dla ciebie”	86
Czy ono słyszy to, co ty?	86
Po pierwsze i najważniejsze: zwróć jego uwagę	87
Miedzy myślami	88
Przypominaj słowa, ucz języka	89
Zatrzymanie rozwoju mowy	89
Hierarchia praktycznych czynności, które pomagają dzieciom z autyzmem i zespołem Aspergera uczyć się mówienia	90
Więcej niż pojedyncze słowa	91
Nie zrażaj się chwilowymi zanikami mowy	92
Strategie wizualne	92
Przed skorzystaniem z harmonogramu	94
Kiedy używać harmonogramu graficznego?	95
Czy pomoc wizualna nadal jest potrzebna?	95
Dopasuj pomoc wizualną do stylu uczenia się dziecka	96
Jak używać harmonogramu graficznego?	96
Ekspresywne czy receptywne?	97
Technologia pomocnicza (AT) to więcej niż klawiatura	98
Wpływ środowiska na rozwój mowy	98
Odpowiednie środowisko językowe	99
Zasada dwóch minut	100

Dwusekundowa przerwa przed odpowiedzią	100
Podwieczorek: Nie chodzi tylko o jedzenie	101
Czas się pożegnać	101
Książki bez słów	102
Lektury dla dzieci myślących konkretnie	105
Opowiadania z powtarzającymi się frazami	107
Niech czytanie będzie zabawą	108
Wychowaj czytelnika: Co mogą zrobić rodzice	108
Mów to, co myślisz, myśl to, co mówisz	109
Jeśli podobał wam się film, przeczytajcie książkę	110
Uwaga na idiomy	110
Łowienie idiomów	112
Czasowniki frazowe	113
Homofony	114
Fiszki – zalety i wady	114
Nie tylko dla tygrysków: Zabawa na trampolinie	114
Wulgaryzmy	115
Prawie tak proste jak dwa razy dwa	117
Projektuj pracę dziecka	117
Zabawa z krzyżówkami	118
Kiedy niedostępność jest dobra	118
Pałeczka mówcy	119
Gra w obserwatora	119
Język w ruchu	119
W domowym kinie	120
Dzień i noc	121
Cele IEP związane z komunikacją	121
Zmniejsz treść ucznia	124
Pomóż uczniom zrozumieć trudności językowe	124
Dlaczego mówimy	124
Zadawanie pytań i komentowanie	125
Komplementy	128
Cztery etapy komunikacji	129

Zachowanie. 131

Mocne strony i słabości	134
Nie pytaj, dlaczego	134
Co się „chowa” w zachowaniu.	134
Zachowanie a osobowość: Bierz pod uwagę jedno i drugie	136
Współpraca i dyscyplina	137
Nauka przez konsekwencje	138
„Jestem zły!”	140
Język znaków: Nie tylko dla baseballistów	141
Podkreślaj pozytywne zachowania.	141
Skonstruuj barierę wizualną.	141
Koncentracja w dwóch krokach	142
Strach przed łaźienką = strach przed ciemnością	142
Opór/unikanie.	142
Wrogość i agresja	145
Co robić w chwili załamania.	147
Oby nie było gorzej: Jak uniknąć eskalacji kryzysu	148
Pomoc rówieśników i ostrzeżenia	148
Nauka elastyczności	149
Przyjemne sposoby na naukę elastycznego myślenia	149
Nie tylko przed lustrem: Pamiątniki i albumy z podróży	150
Jak pomóc dziecku, które się gryzie	150
Siedź na swoim miejscu	151
Sposoby na łagodną krytykę.	152
Koniec dyskusji	153
Słyszę cię – koniec dyskusji	154
Systemy żetonowe.	154
Umowy	156
Uważaj, jakie zachowanie wzmacniasz	158
Bliska pochwała	159
Sezonowe zainteresowania przez cały rok.	159
Pukanie do drzwi	160
„Nie umiem” – kapsuła czasu	160
Akcja i reakcja	160
Poprawa własnego zachowania	161
Umożliwianie niewłaściwych zachowań.	162
Tylko fakty!	166
To był dobry dzień.	166

Kwestie wyboru	170
Wygrana to nie wszystko	173
Jeszcze chwilę?	174
Rozwój umiejętności przez zabawę	175
Nie krępuj się – rysuj na ścianie	176
Sposoby na zmniejszenie lęku separacyjnego	177
Jak przetrwać wizytę u fryzjera	178
Nie taki szampon straszny.	181
Obcinanie paznokci	182
Zjedz chociaż trochę	183
Pomocne przystosowania żywieniowe.	184
Wąskie preferencje żywieniowe	185
Kooperatywy spożywcze a specjalne diety	186
Jak skłonić dziecko do mycia zębów	187
Twój przyjaciel dentysta	189
Rany, zadrapania, siniaki	192
Wizyta w szpitalu	193
Sposoby na katar	194
Korzystanie z toalety	194
Korzystanie z toalet publicznych	194
Zapinanie ubrań.	196
Wychodzenie z domu	197
Błyskotliwe riposty	198
Jedzenie w restauracji a autyzm	199
Przeprowadzka do nowego miejsca	201
Kiedy rodzic jest daleko	204
Próba stroju na ważną okazję	206
Przytulać czy nie przytulać	208
Wspólne zajęcia rodzeństwa.	209
Czas dla rodzeństwa	209
Gazeta – okno na świat	210
Udane przyjęcie urodzinowe	211
Niekoniecznie tort	214
Niezwykłe prezenty dla niezwykłych dzieci	215
Przyjmowanie prezentów	217
Znaczenie ram	218
Autyzm a bezpieczeństwo	218

Bezpieczeństwo w ogrodzie	219
Bezpieczeństwo w domu dla kaskaderów i akrobatów	220
Kiedy dziecko nie śpi	220
Relaks przez oddychanie	222
Jak rozmawiać o śmierci z dzieckiem autystycznym	224
Zmieniaj tylko jedną rzecz w tym samym czasie	225
Jak to przełknąć	225
Pomoc finansowa	225
Witaminy w aerozolu	226
Pozbądź się alergenów, zapobiegaj infekcjom uszu	226
Leki: Zachowaj ostrożność	227
Koło czytelników książek na temat autyzmu	228
Tak wiele książek, tak mało czasu	229
Robię to sam – okres przedszkolny	231
Umiem więcej – kiedy dziecko rośnie	232
Jestem bardzo samodzielny – starsze dziecko	233
Możesz zrobić to sam – niechęć do działania	233
Droga dziecka z autyzmem do dorosłości	235

Rozdział 5

Myslenie społeczne, życie w społeczności 239

Porównywanie społeczne	241
Dzielenie uwagi	242
Historyjki społeczne	243
Poproś o lekcję	244
Relacje ze światem zewnętrznym	244
Przyjaźnie z młodszymi dziećmi	245
Jak rozwijać umiejętność zabawy	245
Kontakty z rówieśnikami	245
Interakcje na placu zabaw	246
Pierwszy w kolejce – nie bez powodu	247
Tworzenie gry planszowej	248
Przystosowania gier planszowych	248
Zabawka idealna	249
Moje! Moje! Moje!	250

Nauka współpracy przez zabawę	252
Nauka współpracy przez jedzenie	252
Teoria umysłu	252
Przyjmowanie cudzej perspektywy	253
Rozumienie emocji	255
Rozpoznawanie emocji	256
Intensywność emocji.	257
Oddzielanie uczuć od działań	258
Czym jest uprzejmość	259
Kontrolowanie złości	259
Szukanie rozwiązań	259
Nie wypada	260
Potrzebuję przerwy	261
Gdy najtrudniej powiedzieć „przepraszam”	262
Czy to sprawiedliwe?	263
Jak protestować	264
Przewidywanie	264
Prośenie o pomoc	265
Ucz szczerości, dając przykład.	265
Każdy popełnia błędy	266
Kilka słów o „normalności”	268

Rozdział 6

Nauczyciele i uczniowie 271

To dobre dla wszystkich dzieci	273
Szanuj dziecko	273
Postaraj się mnie zrozumieć	273
Szukaj prawdziwej przyczyny	275
Nie ucz posłuszeństwa.	275
Wyznaczony nauczyciel	276
Zajęcia w małej grupie	276
Wykorzystuj zainteresowania dziecka	276
Karta społeczna Shreka	277
Parawan pomaga w koncentracji	277
Miejsce do stania	277

Zmęczenie rąk	278
Rozgrzewka przed lekcją	278
Houston, nie mamy problemu ze zmianami	279
Most do zabawy w kółku	279
Udana zabawa w kółku – wskazówki	280
Grupy zabawy integracyjnej	281
Gotowe czy nie?	282
Pierwszy dzień w przedszkolu? Zaplanuj go wcześniej	285
Początki i zakończenia	285
Rzeczy do zrobienia później	287
Czynniki kulturowe i społeczne	287
Partnerstwo	288
Wybór specjalisty	288
Wybór programu edukacyjnego	289
Testy umiejętności	289
Bezpieczeństwo w szkolnym autobusie	289
Trudności z przetwarzaniem informacji dźwiękowych	290
Alarm przeciwpożarowy	290
Jedna umiejętność w tym samym czasie	291
Zmniejsz odbłask papieru	291
Oczy szeroko otwarte	291
Plan uczestnictwa	292
Nauka koncentracji	292
Wskazówki czy podpowiedzi?	295
Skuteczne podpowiadanie	296
Czy to okazja do nauki?	297
Zaangażowanie	298
Zatrzymaj się i stwórz plan	298
Wybór kroju pisma	299
Jak było w szkole?	300
Nowe tematy dla dziecka o wąskich zainteresowaniach.	301
Rodzic, nauczyciel, klasa	302
Natura w klasie	302
Pokochaj swoją klasę	303
Usuń zbędne rzeczy	304
Ogranicz fluorescencyjne oświetlenie	304
Cała klasa	305
Niech gazetki ściennie coś znaczą	306
„Najpierw..., a potem...”, a nie „jeśli..., to...”	306
Ucz płynności/precyzji	307
Widzenie czasu	308
Przystosowania i modyfikacje programu	308

Prace domowe	310
Odpowiednie cele IEP	311
Żargon IEP	311
Asystent edukacyjny	312
Pomoc dla zastępcy nauczyciela	313
Prawa nauczycieli a edukacja specjalna	313
Wykształcona kadra	315
Moc rówieśników	316
Terapia przez sztukę	317
Nauka rysunku dla miłośników zdjęć	318
Uczeń nauczycielem	319
Kolorowy spacer	319
W poszukiwaniu dźwięków	319
Tak/Nie – gra językowa	320
Kto to jest?	320
Przypomnienia fotograficzne	321
Połącz ulubione zajęcie z mniej lubianym	321
Tworzenie pojęć	321
Idziemy na polowanie	322
Jak masz na imię?	323
Lustreczko, powiedz przecie	323
Ucz sukcesu	324
Czy odwiedzać dziecko w szkole?	324
Zaprojektowane z myślą o dziecku z zespołem Aspergera	324
Kiedy, kiedy, kiedy?	325
Trening czyni mistrza	325
Czym rysować	326
Łatwe przystosowania na lekcjach wychowania fizycznego	326
Niekoniecznie rowerek	328
Przyzwyczajanie do pracy w grupie	329
Sposoby na udaną adaptację	329
Kontrola perseweracji	331
Natura biegacza	331
Rozbrajanie	332
Nie pocieszaj	332
Nie pozwalaj na poniżanie	332
Idealne warunki do nauki	333
Zmniejsz odległość między szkołą a „prawdziwym życiem”	334
Wykorzystaj indywidualne zainteresowania do nauki	
matematyki	334
Kinestetyczne uczenie matematyki	335
Więcej matematycznych sztuczek	335

Kinestetyczne uczenie alfabetu	336
Sprawozdanie dla nauczyciela	336
Koniec wakacji: Jak wrócić do szkoły	338
Skuteczny rzecznik	339
Potrzebna mediacja!	343
Zadawaj ważne pytania	344
Pozytywne partnerstwo	346

Przypisy	349
--------------------	-----

Indeks	353
------------------	-----